

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1982-1983**

30 MAART 1983

Ontwerp van wet houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het ArbitragehofAMENDEMENTEN
VAN DE HEER de CLIPPELE

ART. 22

A. In dit artikel het 2° van § 1 te doen vervallen.

B. In hetzelfde artikel het eerste lid van § 2 te doen vervallen.

Verantwoording

De Grondwet voorziet uitdrukkelijk in de scheiding der machten. Het is niet normaal dat de macht van de partijen binnen het Arbitragehof wordt versterkt.

De parlementsleden zullen als lid van het Arbitragehof onder druk komen te staan van hun politieke vrienden. Wie een groot gedeelte van zijn leven gewijd heeft aan een bepaalde partij en aan een bepaald taalgebied, zal veel moeilijkheden ondervinden om zich los te maken van zijn verpolitiekte omgeving. Het is een illusie te denken dat deze personen in hun nieuwe functie « de staat van genade » zullen verwerven. Na een bepaalde leeftijd verandert men niet meer van gewoonten noch van mening.

Er moet een Arbitragehof komen dat « boven alle verdenking staat », dat zich niet inlaat met politieke standpunten, noch met bepaalde voorkeuren of opportuniteitsoverwegingen. Het Hof zou uitsluitend samengesteld moeten zijn uit zeer onderlegde, onafhankelijke magistraten die gewoon zijn recht te spreken.

R. A 12464*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :****246 (1981-1982) :**N° 1 : Ontwerp van wet.
N° 2 : Verslag.**SENAT DE BELGIQUE****SESSION DE 1982-1983**

30 MARS 1983

Projet de loi portant l'organisation, la compétence et le fonctionnement de la Cour d'arbitrageAMENDEMENTS PROPOSES
PAR M. de CLIPPELE

ART. 22

A. A cet article, supprimer le 2° du § 1er.

B. Au même article, supprimer le premier alinéa du § 2.

Justification

La Constitution prévoit expressément la séparation des pouvoirs. Il n'est pas normal de renforcer le pouvoir des partis au sein de la Cour d'arbitrage.

Les parlementaires qui seront membres de la Cour d'arbitrage feront l'objet de pressions de la part de leurs amis politiques. Celui qui a milité une grande partie de sa vie dans un parti et dans une région linguistique aura beaucoup de difficultés à se détacher de son entourage politisé. C'est une illusion de croire qu'ils accéderont à l'état de grâce dans leur nouvelle fonction. Au-delà d'un certain âge, on ne change plus ses habitudes ni ses opinions.

Il faut une Cour d'arbitrage « au-dessus de tout soupçon », étrangère à toute préoccupation politique, à toutes considérations de choix ou d'opportunité. Elle devrait être composée uniquement de magistrats indépendants, hautement qualifiés, habitués à juger.

R. A 12464*Voir :***Documents du Sénat :****246 (1981-1982) :**N° 2 : Rapport.
N° 1 : Projet de loi.

C. Hetzelfde artikel aan te vullen met een § 5, luidende :

« § 5. De leden van het Hof van Cassatie en de leden van de Raad van State die in het Arbitragehof benoemd zijn, blijven onderscheidenlijk deel uitmaken van het Hof van cassatie en van de Raad van State. »

ART. 22bis (nieuw)

Onder een hoofdstuk *Ibis* « De advocaat-generaal » een artikel 22bis (nieuw) in te voegen, luidende :

« Artikel 22bis. — Bij het Arbitragehof wordt het ambt van advocaat-generaal ingesteld. Deze heeft tot taak in het openbaar beredeneerde conclusies voor te dragen omtrent alle zaken die aan het Arbitragehof worden voorgelegd.

Hij wordt benoemd onder dezelfde voorwaarden en volgens dezelfde criteria als de advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie. »

Verantwoording

Het lijkt mij volstrekt noodzakelijk dat wordt voorzien in de instelling van het ambt van advocaat-generaal bij het Arbitragehof.

Dit ambt bestaat, wordt onontbeerlijk geacht en heeft de grootste diensten bewezen bij de Hoven van Cassatie van België, Frankrijk, Italië, Nederland (Hoge Raad der Nederlanden), bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, bij het Benelux Gerechtshof...

Het gaat hier natuurlijk niet om een functie in verband met het instellen van de strafvordering of een aan een magistraat opgedragen functie die inzonderheid bepaalde belangen moet verdedigen, maar wel om een hoge en volkomen onafhankelijke functie die uit haar aard toevertrouwd moet worden aan een hooggekwadificeerde en zeer ervaren jurist. Deze zal tot taak hebben in alle onafhankelijkheid en in het openbaar beredeneerde conclusies voor te dragen omtrent alle zaken die aan dit hoge gerecht worden voorgelegd, ten einde het bij te staan in het volbrengen van zijn opdracht.

De advocaat-generaal geeft een nauwkeurige uiteenzetting van het vraagstuk dat aan het gerecht is voorgelegd en onderwerpt alle bestanddelen van de zaak alsook de memorie van de partijen aan een kritisch onderzoek, wijst op de lering die getrokken kan worden uit de rechtspraak, de rechtsregels, de rechtsleer en de ervaring, en neemt ten slotte conclusie door aan te geven waarom een bepaalde oplossing geboden is en een andere verworpen moet worden.

Het betreft openbare en persoonlijke omstandige uiteenzettingen en redeneringen waarvoor een bijzonder gevoel van persoonlijke verantwoordelijkheid vereist is.

Deze uiteenzettingen en redeneringen lichten de rechtzoekenden en de andere gerechten voor.

Er is nooit getwijfeld, wel integendeel, aan de uitstekende diensten die de conclusies van de procureurs-generaal en de advocaten-generaal sedert 1832 tot op onze dagen hebben bewezen wat betreft de kwaliteit en het gezag van de rechtspraak, met name van het Hof van Cassatie.

Waarom aan het Arbitragehof een dergelijke medewerking dan onthouden ?

ART. 35

In het eerste lid van dit artikel, na de woorden « rechterlijke ambten » in te voegen de woorden :

« met uitzondering van de leden die deel uitmaken van het Hof van Cassatie en van de Raad van State. »

C. Compléter cet article par un § 5, rédigé comme suit :

« § 5. Les membres de la Cour de cassation et les membres du Conseil d'Etat nommés à la Cour d'arbitrage continuent à faire partie respectivement de la Cour de cassation et du Conseil d'Etat. »

ART. 22bis (nouveau)

Sous un chapitre *Ibis* « De l'avocat général », insérer un article 22bis (nouveau), rédigé comme suit :

« Article 22bis. — Il est créé la fonction d'avocat général à la Cour d'arbitrage. Il a pour mission de présenter publiquement des conclusions motivées sur toutes les affaires soumises à la Cour d'arbitrage.

Il est nommé dans les mêmes conditions et selon les mêmes critères que l'avocat général à la Cour de cassation. »

Justification

Il me paraît indispensable que soit prévue et créée la fonction d'avocat général à la Cour d'arbitrage.

Cette fonction existe, a été estimée indispensable et a rendu les plus grands services aux Cours de cassation de Belgique, France, Italie, des Pays-Bas (Hoge Raad der Nederlanden), à la Cour de Justice des Communautés européennes, à la Cour de Justice Benelux...

Il ne s'agit évidemment pas d'une fonction relative à l'exercice de l'action publique ou conférée à un magistrat appelé à défendre spécialement certains intérêts mais bien d'une haute et totalement indépendante fonction, devant, par nature, être attribuée à un juriste de haute qualité et très expérimenté; il est appelé à présenter en toute indépendance et publiquement des conclusions motivées sur toutes les affaires soumises à la haute juridiction en vue de l'assister dans l'accomplissement de sa mission.

L'avocat général expose avec précision le problème soumis à la juridiction et examine de manière critique tous les éléments de la cause et les mémoires des « parties », expose les enseignements de la jurisprudence, des règles de droit, de la doctrine et de l'expérience et enfin conclut en disant pour quelles raisons telle solution s'impose et telle autre doit être rejetée.

Il s'agit d'exposés et de raisonnements circonstanciés publics et personnels exigeant donc conscience spéciale de responsabilités personnelles.

Ces exposés et raisonnements éclairent les justiciables et les autres juridictions.

On n'a jamais contesté, bien au contraire, les services éminents que les conclusions des procureurs généraux et des avocats généraux ont rendus depuis 1832 jusqu'à nos jours quant à la qualité et à l'autorité de la jurisprudence de la Cour de cassation notamment.

Pourquoi donc priver la Cour d'arbitrage d'un tel concours ?

ART. 35

Au premier alinéa de cet article, après le mot « judiciaires », insérer les mots :

« à l'exception des membres faisant partie de la Cour de cassation et du Conseil d'Etat. »

Verantwoording

Het deel blijven uitmaken van het Hof van Cassatie en van de Raad van State heeft de volgende voordelen :

1. Er behoeft niet te worden overgegaan tot nieuwe benoemingen bij het Hof van Cassatie en bij de Raad van State.

De magistraten die hun functies cumuleren, kunnen ten behoeve van hun ambt bij het Arbitragehof ook gebruik maken niet alleen van de documentatiediensten voor wetgeving, rechtspraak en rechtsleer van het Hof van Cassatie en de Raad van State, maar ook van de secretariaats- en griffiediensten van deze twee instanties.

Het zal vele jaren duren voor de nieuwe diensten van het Arbitragehof, die bij de installatie uit het niets opgebouwd moeten worden, de diensten van het Hof van Cassatie en van de Raad van State op een nuttige en efficiënte wijze zullen kunnen vervangen.

Cumulatie ontslaat de Staat anderzijds van de verplichting om een groot aantal administratieve, griffie- en secretariaatsdiensten in het leven te roepen.

Omdat de magistraten van het Benelux Gerechtshof hun functies met die bij de Hoge Raad van hun land cumuleren, kon dat Gerechtshof van bij zijn installatie operationeel zijn.

2. Door deze cumulatie kon het personeel van het Benelux Gerechtshof beperkt blijven tot drie griffiers, een vertaler en een secretaris, die op de koop toe nog taken waarnemen op het secretariaat van de Benelux Economische Unie.

Hierdoor zijn de budgettaire lasten van het Benelux Gerechtshof zeer gering.

3. Het verdient aanbeveling dat de magistraten die lid zijn van het Arbitragehof, doordat zij gehandhaafd blijven in hun ambt bij hun gerecht, voeling blijven houden met de rechtsbedeling en betrokken blijven bij de oplossing van alle rechtsvragen, waarvan er vele een weerslag hebben op de verantwoordelijkheden die binnen het Arbitragehof gedragen moeten worden.

4. Het is weinig waarschijnlijk dat het ambt bij het Arbitragehof een volledige dagtaak zal uitmaken.

5. Indien de magistraten van het Hof van Cassatie en van de Raad van State verplicht worden af te zien van hun bijzonder belangrijke en intellectueel zowel als maatschappelijk verheven taak bij die gerechten om benoemd te kunnen worden bij het Arbitragehof, is het te verwachten dat zij geen kandidaat zullen zijn voor een benoeming bij dit Hof, of althans dat diegenen kandidaat zullen zijn die voor een dergelijke benoeming minder geschikt zijn.

ART. 46

In § 1 van dit artikel het tweede lid te vervangen als volgt :

« Onder de zeven leden bedoeld in het eerste lid, moeten ten minste vier leden doctor of licentiaat in de rechten zijn. »

Verantwoording

De vragen die aan het Arbitragehof voorgelegd zullen worden, zullen in hoofdzaak van juridische aard zijn en de oplossing ervan zal een grondige kennis van het recht en een grote ervaring met de rechtspraak vereisen.

Het is derhalve niet juist te bepalen dat slechts twee juristen aan de besluitvorming moeten deelnemen, wat erop zou neerkomen dat beslissingen genomen kunnen worden door een meerderheid van vier niet-juristen.

Justification

Le maintien de l'appartenance présente les avantages suivants :

1. Non-nécessité de procéder à de nouvelles nominations à la Cour de cassation et au Conseil d'Etat.

Les magistrats cumulant leurs fonctions peuvent, pour les besoins de celles à la Cour d'arbitrage, continuer à bénéficier non seulement des services de documentations législative, jurisprudentielle et doctrinale de la Cour de cassation et du Conseil d'Etat mais aussi des services de secrétariat et de greffe de ces deux juridictions.

On ne peut espérer que des nouveaux services à la Cour d'arbitrage, services créés de toutes pièces lors de son institution, pourraient, avant de très nombreuses années, remplacer utilement et efficacement ceux de la Cour de cassation et du Conseil d'Etat.

Par ailleurs ce cumul dispense l'Etat de créer de nombreux services administratifs, de greffe et de secrétariat.

C'est parce que les magistrats de la Cour de Justice Benelux cumulent leurs fonctions à leur juridiction nationale suprême et à cette Cour de Justice que celle-ci a pu être opérationnelle dès son institution.

2. C'est ce cumul aussi qui a permis de limiter le personnel de la Cour Benelux à trois greffiers, un traducteur et un secrétaire qui, de surcroît, remplissent aussi des fonctions au secrétariat de l'Union économique Benelux.

Les charges budgétaires de la Cour de Justice Benelux sont ainsi minimes.

3. Il est recommandable que les magistrats, membres de la Cour d'arbitrage, puissent, grâce au maintien de leurs fonctions au sein de leur juridiction, continuer à être en contact avec l'administration de la justice et à être associés à la solution de tous les problèmes de droit dont de nombreux ont des répercussions dans les responsabilités à exercer au sein de la Cour d'arbitrage.

4. Il est fort peu probable que les fonctions au sein de la Cour d'arbitrage justifieront des occupations de « plein temps ».

5. Si les magistrats de la Cour de cassation et du Conseil d'Etat sont obligés d'abandonner leurs fonctions à activités particulièrement importantes et intellectuellement et socialement exaltantes dans ces juridictions, pour pouvoir être nommés à la Cour d'arbitrage, il est prévisible qu'ils ne seront pas candidats à une nomination à cette Cour ou à tout le moins que ce seront ceux qui ont les moins bonnes aptitudes pour bénéficier d'une telle nomination, qui seront candidats.

ART. 46

Au § 1er de cet article, remplacer le deuxième alinéa par la disposition suivante :

« Parmi les sept membres visés à l'alinéa premier, quatre au moins doivent être docteurs ou licenciés en droit. »

Justification

Les questions qui seront soumises à la Cour d'arbitrage sont essentiellement de nature juridique et leur solution requiert une connaissance approfondie du droit et une large expérience juridictionnelle.

Il n'est dès lors pas adéquat de prévoir que deux juristes seulement doivent participer à la décision, ce qui signifie que celle-ci pourra être prise par une majorité de quatre non-juristes.

J.-P. de CLIPPELE.